

*Vormgeving van
leerprocessen*

91

Onderwijskundig rapport nieuwkomers

Margot Oomens
Eelco van Aarsen
Debbie Kooij

Onderwijskundig rapport nieuwkomers

Margot Oomens
Eelco van Aarsen
Debbie Kooij

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Oomens, M., Aarsen, E. van, Kooij, D.

Onderwijskundig rapport nieuwkomers.
Utrecht: Oberon.

ISBN 978-90-7773-779-8

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

Uitgave:

Oberon

Slachtstraat 12, Postbus 1423, 3500 BK Utrecht

Telefoon: 030-2306090

www.oberon.eu

Copyright © Oberon, 2012

Dit onderzoek is gefinancierd uit het budget dat het ministerie van OCW jaarlijks beschikbaar stelt aan de LPC ten behoeve van Kortlopend Onderwijsonderzoek dat uitgevoerd wordt op verzoek van het onderwijsveld.

Inhoud

Woord vooraf	7
Samenvatting	9
1 Aanleiding en onderzoeksvragen	13
1.1 Aanleiding	13
1.2 Onderzoeksvragen	14
1.3 Leeswijzer	15
2 Kader	17
3 Onderzoeksopzet	19
3.1 Deskresearch	19
3.2 Gesprekken	20
3.3 Toetsing	22
4 Het onderwijskundig rapport nieuwkomers	25
4.1 Leerlinggegevens	25
4.2 Onderwijshistorie	26
4.3 Onderwijskundige informatie	28
4.4 Zorg en begeleiding	31
4.5 Advies vervolgschool	32
4.6 Mogelijk aanvullende informatie	33
4.7 Bespreking met en opmerkingen van ouders	33
5 De overdracht	35
Bijlage 1 Geraadpleegde overdrachtdocumenten	37
Bijlage 2 Respondenten	39
Bijlage 3 Algemene toelichting in onderwijskundig rapport nieuwkomers	41

Woord vooraf

LOWAN-po heeft in het kader van het Kortlopend Onderwijsonderzoek een onderzoeksaanvraag ingediend om een onderwijskundig rapport voor nieuwkomers te ontwikkelen. Oberon heeft dit onderzoek uitgevoerd. De medewerking van een groot aantal betrokkenen was daarbij onmisbaar. Niet alleen LOWAN-po, maar ook verschillende scholen voor eerste opvang hebben meegewerkt aan het onderzoek. Ook het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, een inspecteur van de Inspectie van het Onderwijs en een aantal reguliere basisscholen hebben een bijdrage geleverd. Wij bedanken iedereen voor de enthousiaste medewerking!

Utrecht, februari 2012

Margot Oomens

Eelco van Aarsen

Debbie Kooij

Samenvatting

Kinderen die vanuit het buitenland naar Nederland komen, moeten het eerste jaar dat ze in Nederland zijn een zo optimaal mogelijk onderwijstraject doorlopen. Dit is noodzakelijk omdat de nieuwkomers aansluiting moeten vinden bij hun leeftijdsgenoten, zodat zij na een jaar door kunnen stromen naar het reguliere basisonderwijs. Het blijkt dat nieuwkomers tijdens hun eerste jaar in Nederland vaak van school wisselen. Een adequaat onderwijskundig rapport is daarom een noodzakelijke voorwaarde om gedurende het gehele eerste jaar optimaal onderwijs te kunnen verzorgen. Ook na afloop van dit jaar bij doorstroom naar het reguliere onderwijs vervult het onderwijskundig rapport een functie.¹

Onderzoeksvragen

LOWAN-po heeft in het kader van het Kortlopend Onderwijsonderzoek een onderzoeksaanvraag ingediend om een standaard voor een onderwijskundig rapport voor nieuwkomers te ontwikkelen. Oberon heeft dit ontwerpgerichte onderzoek uitgevoerd, met als onderzoeksvragen:

- 1) Welke informatie moet minimaal opgenomen worden in een onderwijskundig rapport voor nieuwkomers?
- 2) Welke mogelijkheden zijn er om de wijze waarop een onderwijskundig rapport voor nieuwkomers wordt overgedragen te verbeteren?

Onderzoeksopzet

Deze onderzoeksvragen zijn beantwoord door het uitvoeren van meerdere onderzoeksactiviteiten. We zijn gestart met een deskresearch waarin we op basis van momenteel gebruikte onderwijskundig rapporten een „groslijst“ hebben opgesteld. Deze groslijst bevat gegevens die in de huidige praktijk worden overgedragen en is afgestemd op de geldende en in voorbereiding zijnde wet- en regelgeving voor de overdracht van gegevens. De groslijst is gebruikt als input voor groeps gesprekken met scholen voor eerste opvang en met vertegenwoordigers van het ministerie van OCW en een inspecteur van de Inspectie van het Onderwijs. Daarnaast hebben we in deze gesprekken aandacht be-

¹ In overleg met LOWAN-po is besloten het onderzoek te beperken tot doorstroom tussen scholen voor eerste opvang onderling en tot doorstroom van scholen voor eerste opvang naar het reguliere basisonderwijs.

steed aan suggesties voor de overdracht van het onderwijskundig rapport. Op basis van de gesprekken hebben we een eerste versie van het onderwijskundig rapport voor nieuwkomers opgesteld. Deze eerste versie hebben we ter toetsing voorgelegd aan een aantal reguliere basisscholen waarnaar leerlingen van scholen voor eerste opvang doorstromen. Hun reacties hebben we verwerkt om te komen tot een concept onderwijskundig rapport voor nieuwkomers. Dit concept is tijdens de landelijke coördinerendag van LOWAN-po ter toetsing gepresenteerd en bediscussieerd. Als laatste toets hebben we gekeken of de bijstellingen niet geleid hebben tot tegenstrijdigheden met de (in voorbereiding zijnde) wet- en regelgeving.

Inhoud onderwijskundig rapport

Het onderwijskundig rapport voor nieuwkomers bestaat zeven rubrieken:

- 1) leerlinggegevens: administratieve en achtergrondgegevens van de leerling;
- 2) onderwijshistorie: administratieve gegevens van de leverende school en informatie over de schoolloopbaan waaronder verzuim en aantal maanden onderwijs in Nederland en in het land van herkomst;
- 3) onderwijskundige informatie:
 - algemene indruk: een globale waardering van de niet-cognitieve ontwikkeling waaronder omgang met medeleerlingen en leerkrachten, werkhouding, zelfstandigheid en huiswerkgedrag;
 - methode-onafhankelijke toetsresultaten: (vaardigheids)scores op toetsen voor taal en rekenen;
 - methodegebonden toetsresultaten: toetsscores op toetsen voor taal en rekenen, betreft deels toetsen voor vaardigheden waarvoor geen methode-onafhankelijke toetsen zijn zoals spreek- en luistervaardigheid;
 - ontwikkelgebieden voor kleuters: een globale waardering van onder meer auditieve waarneming, visueel-ruimtelijke waarneming en voorbereidend rekenen.
- 4) ontvangen en/of gewenste zorg en begeleiding: informatie op hoofdlijnen over de eventuele problematiek van een leerling en, indien van toepassing, contactinformatie van PCL of CvI;
- 5) plaatsingsadvies vervolgonderwijs: concrete aanwijzingen voor het onderwijs aan en de aanpak van de leerling en een advies voor groep van plaatsing van de leerlingen in het reguliere basisonderwijs;
- 6) mogelijk aanvullende informatie;
- 7) bespreking met en opmerkingen van ouders.

Overdracht onderwijskundig rapport

In de ideale situatie gaat de schriftelijke of digitale overdracht van het onderwijskundig rapport gepaard met een zogenaamde warme overdracht. Betrokkenen ervaren een warme overdracht als waardevol. Het biedt de leverende school de gelegenheid om een toelichting te geven op de informatie uit het onderwijskundig rapport, terwijl de ontvangende school om toelichting kan vragen. In de praktijk blijkt dit ideaal niet altijd haalbaar. Niet altijd is bekend naar welke school een leerling doorstroomt, soms verschijnen leerlingen onverwacht niet meer op school of een school krijgt een „onbekende” nieuwe leerling. Suggesties uit de praktijk voor de overdracht in dergelijke lastige situaties zijn het onderwijskundig rapport meegeven aan de ouders/verzorgers of medewerking zoeken met andere organisaties zoals de afdeling leerplicht, de Stichting voor Vluchtelingen en Nieuwkomers (VVN), het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) of het Asielzoekerscentrum (AZC) of DUO die het Basisregister Onderwijs beheert. Welke oplossing het meest kansrijk is, vraagt om maatwerk en hangt onder meer samen met de bestaande contacten van een school en de behulpzaamheid van andere organisaties.

1 Aanleiding en onderzoeksvragen

1.1 Aanleiding

Het landelijk steunpunt voor het onderwijs aan nieuwkomers (LOWAN) zet zich in voor de onderwijskansen van buitenlandse kinderen in de eerste periode dat ze in Nederland zijn. Deze groep kinderen heeft een uiteenlopende samenstelling en bestaat onder meer uit kinderen van asielzoekers, van gezinsherenigers, van arbeidsmigranten en uit gemengde huwelijken. De nieuwkomer heeft in het eerste jaar dat hij in Nederland is een intensief en aansluitend onderwijstraject nodig om daarna de aansluiting in de reguliere groep met leeftijdsgenoten te kunnen maken. Bovendien krijgen scholen alleen voor het eerste jaar dat een nieuwkomer in Nederland is extra subsidie. Het is dus van groot belang dat nieuwkomers dit eerste jaar een zo optimaal mogelijk onderwijstraject doorlopen. Het blijkt dat nieuwkomers tijdens het eerste jaar vaak van school wisselen. Om te voorkomen dat deze schoolwisselingen leiden tot een knip in de schoolloopbaan van de nieuwkomers en dat kostbare onderwijstijd verloren gaat, is een onderwijskundig rapport een onmisbaar hulpmiddel. Niet alleen bij de overstap van de ene naar de andere school voor eerste opvang, maar ook bij de doorstroom naar het reguliere basisonderwijs heeft het onderwijskundig rapport een belangrijke rol.²

Momenteel hebben veel scholen voor eerste opvang hun eigen onderwijskundig rapport ontwikkeld en in gebruik. LOWAN-po wil graag komen tot een standaard onderwijskundig rapport voor nieuwkomers. Het voordeel daarvan is dat voor alle scholen duidelijk is welke informatie zij moeten en mogen overdragen. Hierdoor wordt voorkomen dat essentiële informatie vergeten wordt. Bovendien vergroot een standaard het gebruiksgemak voor de scholen waar leerlingen naar doorstromen.

Inhoud onderwijskundig rapport

De inhoud van een onderwijskundig rapport voor nieuwkomers moet recht doen aan de bijzondere kenmerken van deze groep leerlingen en aan het onderwijs op scholen voor eerste opvang. Bovendien moet het onderwijskundig rapport bruikbaar zijn voor

² In overleg met LOWAN-po is besloten het onderzoek te beperken tot doorstroom naar het reguliere basisonderwijs en niet te richten op doorstroom naar het speciaal basisonderwijs, het (voortgezet) speciaal onderwijs of het voortgezet onderwijs.

de vervolgscholen. Uit de onderzoeksaanvraag van en uit nader overleg met LOWAN-po blijkt dat er een aantal wensen zijn voor een onderwijskundig rapport voor nieuwkomers:

- de leervorderingen van leerlingen in de eerste opvang moeten eenduidig en op een voor het reguliere basisonderwijs begrijpelijke manier in kaart worden gebracht;
- naast gebruikelijke achtergrondkenmerken van leerlingen zoals leeftijd en geslacht zijn er specifieke kenmerken van deze doelgroep relevant zoals aantal maanden onderwijs in Nederland en woonsituatie;
- er moeten aanwijzingen worden opgenomen voor de vervolgschool: wat heeft de leerling nodig om aansluiting te vinden bij de reguliere groep (beredeneerde voor-spelling), welke pedagogisch-didactische aanpak heeft de eerste opvang gehanteerd en wat zou daarvan behouden moeten worden.

Overdacht onderwijskundig rapport

Niet alleen de inhoud van het onderwijskundig rapport voor nieuwkomers, maar ook de overdracht ervan is een punt van aandacht. Bij schoolwisselingen gedurende de periode van eerste opvang is vaak bij het moment van het verlaten van een school nog niet bekend wat de vervolgschool is. Het onderwijskundig rapport kan dan niet rechtstreeks worden overgedragen aan de vervolgschool. Het „meegeven“ van het onderwijskundig rapport aan de leerling of zijn ouders blijkt in de praktijk ook niet altijd het juiste alternatief te zijn. LOWAN-po wil daarom graag suggesties voor de overdacht in dergelijke lastige situaties.

In ons onderzoek hebben we aandacht besteed aan beide onderwerpen: de inhoud van het onderwijskundig rapport voor nieuwkomers en de wijze van overdracht. De nadruk ligt op het eerste onderwerp.

1.2 Onderzoeksvragen

Het onderzoek is te karakteriseren als een ontwerpgericht onderzoek waarbij het ontwerpen van een onderwijskundig rapport voor nieuwkomers centraal staat. De hoofdvraag van het onderzoek luidt:

Welke informatie moet minimaal opgenomen worden in een onderwijskundig rapport voor nieuwkomers?

In het onderzoek is ook aandacht voor suggesties van leverende en ontvangende scholen en van overige relevante partijen om de wijze waarop het onderwijskundig rapport voor nieuwkomers wordt overgedragen te verbeteren. De tweede onderzoeksvraag luidt dan ook:

Welke mogelijkheden zijn er om de wijze waarop het onderwijskundig rapport voor nieuwkomers wordt overgedragen te verbeteren?

1.3 Leeswijzer

In voorliggend rapport doen we verslag van de uitkomsten van het onderzoek naar het onderwijskundig rapport voor nieuwkomers. In hoofdstuk 2 beschrijven we kort het kader, bestaande uit de regelgeving voor de overdracht van gegevens in een onderwijskundig rapport. In hoofdstuk 3 gaan we in op de opzet van het onderzoek. Het standaard onderwijskundig rapport voor nieuwkomers presenteren we in hoofdstuk 4. We sluiten in hoofdstuk 5 af met bespreking van de overdracht van het onderwijskundig rapport.

2 Kader

De overdracht van informatie tussen scholen is niet nieuw; al sinds 1920 is er de wettelijke plicht op een onderwijskundig rapport bij het verlaten van de „lagere school“. Momenteel is de wettelijke grondslag voor het onderwijskundig rapport opgenomen in artikel 42 van de Wet op het Primair Onderwijs: “Over iedere leerling die de school verlaat, stelt de directeur, na overleg met het onderwijzend personeel, ten behoeve van de ontvangende school of school als bedoeld in de Wet op de expertisecentra dan wel als bedoeld in de Wet op het voortgezet onderwijs een onderwijskundig rapport op. Afschrift van dit rapport wordt aan de ouders van de leerling verstrekt. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere voorschriften omtrent dit rapport worden weergegeven.”

Nieuwe regelgeving overdracht leer- en begeleidingsgegevens

Op dit moment wordt gewerkt aan een nieuwe wet- en regelgeving die het scholen mogelijk maakt het persoonsgebonden nummer (PGN) van leerlingen te gebruiken in de onderlinge uitwisseling van leer- en begeleidingsgegevens. Onderdeel van de nieuwe regelgeving is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) waarin nader gespecificeerd wordt welke informatie wel en niet mag worden overgedragen tussen scholen met gebruik van het PGN. In het najaar van 2011 is een conceptversie van deze AMvB ter consultatie voorgelegd aan belanghebbenden.³ Vervolgens is de AMvB in december 2011 door de minister aangeboden aan de Eerste Kamer.⁴ Hoewel de besluitvorming over de AMvB op dit moment nog niet is afgerond, geeft de versie uit december 2011 zicht op de contouren van de uiteindelijke regelgeving. Volgens die versie van de AMvB kunnen scholen met het onderwijskundig rapport de volgende gegevens overdragen met het PGN:

- a. administratieve gegevens;
- b. gegevens over onderwijshistorie, leerresultaten, stage- en werkervaring;
- c. gegevens over de sociaal-emotionele ontwikkeling en het gedrag;

³ Zie hiervoor www.internetconsultatie.nl/leer_en_begeleidingsgegevens.

⁴ Zie hiervoor www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/bsluiten/2011/12/02/ontwerpbesluituitwisseling-leer-en-begeleidingsgegevens.html.

- d. indien van toepassing, gegevens met betrekking tot de gegeven of geïndiceerde begeleiding;
- e. indien van toepassing, gegevens omtrent de verzuimhistorie.

De AMvB laat ruimte voor de afweging van de betrokkenen op de school over welke gegevens relevant zijn voor de overdracht aan de ontvangende school. Bijzondere persoonsgegevens over ras, etniciteit, geboorteland, godsdienst of levensovertuiging mogen in het huidige voorstel echter nooit worden uitgewisseld door scholen.

Bij het ontwikkelen van het onderwijskundig rapport voor nieuwkomers hebben wij rekening gehouden met de randvoorwaarden van de aankomende wet- en regelgeving.

3 Onderzoeksofzet

Ter beantwoording van de onderzoeksvragen hebben we in overleg met LOWAN-po een onderzoeksofzet uitgewerkt die bestaat uit meerdere activiteiten:

- 1) deskresearch;
- 2) gesprekken met:
 - scholen voor eerste opvang;
 - het ministerie van OCW en een inspecteur van de Inspectie van het Onderwijs;
 - reguliere basisscholen;
- 3) toetsing.

3.1 Deskresearch

We zijn het onderzoek begonnen met een deskresearch. Het doel van deze deskresearch was het opstellen van een „groslijst“ van gegevens die in de huidige praktijk tussen scholen worden overgedragen. De kern van de onderzochte documenten bestond uit onderwijskundige rapporten die momenteel gebruikt worden door scholen voor eerste opvang. Deze onderwijskundige rapporten zijn geleverd door scholen die aan het onderzoek hebben meegewerkt (zie 3.2). Verder hebben we op internet gezocht naar praktijkvoorbeelden. We hebben meerdere overdrachtsformulieren gevonden, die in diverse steden en regio's in het land worden gebruikt bij de overdracht van informatie over leerlingen die de overstap maken naar een andere school in het primair, speciaal of voortgezet onderwijs. In bijlage 1 staat een overzicht van alle overdrachtsdocumenten die we in ons onderzoek geanalyseerd hebben.

Om te komen tot de groslijst hebben we de grootste gemene deler uit de onderzochte documenten gehaald. Vervolgens hebben we gekeken of er gegevens zijn die in een klein aantal documenten gebruikt worden, maar die wel essentieel zijn voor een goede overdracht. Ook deze gegevens hebben we opgenomen in de groslijst. Ter toetsing en aanvulling hebben we de groslijst vergeleken met documentatie van het project Elektronisch LeerDossier (ELD)⁵: gegevensset po-po, gegevensset po-vo en standaard ELD. In deze documentatie is van alle over te dragen gegevens een specificatie opgenomen

⁵ Sinds juni 2011 heet dit project Overstapservice Onderwijs (OSO).

voor leveranciers van schoolinformatiesystemen om hun systemen voor te kunnen bereiden op de komst van het ELD.

3.2 Gesprekken

De groslijst die we tijdens de deskresearch hebben opgesteld vormde het startpunt voor de gesprekken. We zijn gestart met gesprekken met scholen voor eerste opvang, met het ministerie van OCW en een inspecteur van de Inspectie van het Onderwijs. Op basis van deze gesprekken hebben we een eerste versie van het onderwijskundig rapport voor nieuwkomers gemaakt. Deze eerste versie is gebruikt voor de gesprekken met reguliere basisscholen.

Gesprekken met scholen voor eerste opvang

Tijdens gesprekken met scholen voor eerste opvang hebben we de groslijst voor het onderwijskundig rapport besproken. Het doel van deze gesprekken was in de eerste plaats achterhalen of volgens de scholen de juiste gegevens waren opgenomen in de groslijst. Met andere woorden ontbraken er volgens de scholen essentiële gegevens en bevatte de lijst volgens hen overbodige gegevens. Het tweede doel van de gesprekken was het operationaliseren van de gegevens die volgens de scholen opgenomen moeten worden in het onderwijskundig rapport. Bij een deel van de gegevens spreekt dit voor zich, maar bij andere gegevens is dit een punt van discussie, bijvoorbeeld prestaties en ontwikkeling van leerlingen. Het derde doel van de gesprekken was het inventariseren van suggesties voor de overdracht van het onderwijskundig rapport in „lastige” situaties.

LOWAN-po heeft een lijst geleverd van scholen voor eerste opvang die we konden benaderen voor deelname aan de gesprekken. De interesse van de scholen bleek erg groot; vrijwel alle benaderde scholen waren bereid om deel te nemen. Uiteindelijk hebben veertien scholen deelgenomen aan de gesprekken (zie bijlage 2 voor een overzicht). Deze gesprekken hadden de vorm van vier regionale groepsgesprekken waarbij steeds van meerdere scholen een of twee vertegenwoordigers aanwezig waren. De gesprekken zijn gevoerd in de periode juni tot en met augustus 2011 en vonden plaats op de locatie van een van de scholen die deelnamen aan het gesprek. Het voordeel van dergelijke groepsgesprekken is driedelig. In de eerste plaats hebben de gesprekspartners de mogelijkheid op elkaars antwoorden te reflecteren, waardoor de verkregen informatie aan diepgang wint. Het tweede voordeel was praktisch van aard. Doordat we de groepen hebben samengesteld naar regio konden we de reistijd voor de scholen be-

perken. Het derde voordeel bleek tijdens en na afloop van de gesprekken. De scholen benutten de aanwezigheid van meerdere scholen voor het uitwisselen van kennis en ervaringen.

Tijdens de groepsgesprekken stonden de volgende vragen centraal:

- Welke gegevens kunnen en willen de scholen op welke manier opnemen in een onderwijskundig rapport als zij de leverende school zijn?
- Welke informatie willen de scholen op welke manier opgenomen zien in een onderwijskundig rapport als zij de ontvangende school zijn?
- Welke ervaringen hebben scholen met de overdracht van het onderwijskundig rapport?
- Welke suggesties hebben de scholen om de overdracht van het onderwijskundig rapport te verbeteren?

Van iedere bijeenkomst hebben we een kort verslag gemaakt. Dit verslag heeft gediend als input voor een eerste versie van het onderwijskundig rapport voor nieuwkomers.

Gesprekken met het ministerie van OCW en een inspecteur

In overleg met LOWAN-po hebben we vertegenwoordigers van het ministerie van OCW en een inspecteur van de Inspectie van het Onderwijs benaderd voor een interview. In het gesprek met OCW lag de nadruk op de juridische (on)mogelijkheden voor de inhoud en overdracht van het onderwijskundig rapport voor nieuwkomers. Wat betreft de inhoud ging het daarbij met name om de vraag of in de groslijst gegevens waren opgenomen die gezien de wet- en regelgeving niet overgedragen mogen worden. Bij de overdracht hebben we aandacht besteed aan juridische aspecten van alternatieve manieren voor de overdracht van het onderwijskundig rapport. Het gaat daarbij om de overdracht in twee situaties: een kind komt van „de ene op de andere dag” niet meer op school en een school krijgt een nieuw kind zonder onderwijskundig rapport. Ook in het gesprek met de inspecteur zijn deze twee situaties besproken. Het accent daar lag minder op de juridische (on)mogelijkheden en meer op suggesties op basis van ervaring. Het centrale onderwerp tijdens het gesprek met de inspecteur was de relatie tussen het toezicht op scholen voor eerste opvang en de inhoud van het onderwijskundig rapport.

Van beide gesprekken hebben we een kort verslag gemaakt dat we gebruikt hebben bij het opstellen van de eerste versie van het onderwijskundig rapport voor nieuwkomers.

Gesprekken met reguliere basisscholen

Op basis van de gesprekken met de scholen voor eerste opvang, het ministerie van OCW en een inspecteur van de Inspectie hebben we een eerste versie van het onderwijskundig rapport voor nieuwkomers opgesteld. Deze versie hebben we ter toetsing voorgelegd aan een aantal reguliere basisscholen waarnaar leerlingen van scholen voor eerste opvang doorstromen. Het doel was toetsen van de gebruikswaarde van het onderwijskundig rapport.

We hebben de volgende werkwijze gehanteerd. Van LOWAN-po en van de scholen voor eerste opvang die hebben deelgenomen aan de gesprekken hebben we namen van reguliere basisscholen gekregen waarnaar relatief veel leerlingen van de scholen voor eerste opvang doorstromen. Het streven was deelname van acht tot tien basisscholen. Daartoe hebben we per e-mail ongeveer vijftien scholen benaderd, waarbij we de eerste versie van het onderwijskundig rapport als bijlage hebben meegestuurd. De centrale vraag was of de basisscholen in dit onderwijskundig rapport bepaalde informatie misten of dat er zaken onduidelijk waren. Twaalf van de benaderde scholen waren bereid om mee te werken aan het onderzoek (zie bijlage 2 voor een overzicht). Sommige scholen hebben we telefonisch gesproken over hun opmerkingen en aanvullingen bij het onderwijskundig rapport. Andere scholen hebben hun reactie per e-mail gegeven. Met een deel van deze scholen hebben we vervolgens telefonisch overleg gehad ter verduidelijking en aanvulling.

De bijdragen van de reguliere basisscholen hebben we vervolgens verwerkt in een nieuwe versie van het onderwijskundig rapport voor nieuwkomers. Dit concept diende als input voor de toetsingsbijeenkomst tijdens de landelijke coördinatorenendag.

3.3 Toetsing

De versie van het onderwijskundig rapport voor nieuwkomers waarin alle bijdragen van zowel de scholen voor eerste opvang, het ministerie van OCW, een inspecteur van de Inspectie van het Onderwijs en de reguliere basisscholen verwerkt zijn, hebben we tot slot gepresenteerd op de landelijke coördinatorenendag van LOWAN-po in het najaar van 2011. Voor deze dag waren de coördinatoren van alle scholen voor eerste opvang uitgenodigd. Na de presentatie van het onderwijskundig rapport konden de coördinatoren aangeven wat ze van het rapport vonden en wat ze nog misten of veranderd wilden zien. Ook hebben we ze de vraag gesteld of ze tips hebben voor de overdracht van het onderwijskundig rapport voor nieuwkomers. We hebben ze gevraagd wat ze kunnen

doen als een nieuwkomer van de ene op de andere dag niet meer op school komt, maar ook wat ze doen als ze een nieuwkomer op school krijgen waarvan de vorige school niet bekend is.

De input van de coördinatoren hebben we verwerkt in het onderwijskundige rapport voor nieuwkomers. Als laatste toets hebben we gekeken of de bijstellingen niet geleid hebben tot tegenstrijdigheden met de in voorbereiding zijnde wet- en regelgeving voor de uitwisseling van leer- en begeleidingsgegevens. Het definitieve onderwijskundig rapport voor nieuwkomers dat we op de hiervoor beschreven manier ontwikkeld hebben, presenteren we in het volgende hoofdstuk. De suggesties van alle respondenten voor de overdracht van het onderwijskundig rapport in „lastige“ situaties bespreken we in het laatste hoofdstuk.

4 Het onderwijskundig rapport nieuwkomers

Het onderwijskundig rapport voor nieuwkomers bestaat uit verschillende rubrieken. Deze rubrieken komen overeen met een groot deel van de momenteel gebruikte onderwijskundige rapporten. Het gaat om de volgende rubrieken.

- 1) leerlinggegevens;
- 2) onderwijshistorie;
- 3) onderwijskundige informatie;
- 4) zorg en begeleiding;
- 5) plaatsingsadvies vervolgonderwijs;
- 6) mogelijk aanvullende informatie;
- 7) bespreking met en opmerkingen van ouders.

In dit hoofdstuk presenteren we per rubriek de inhoud van het onderwijskundig rapport. Daarmee geven we antwoord op onze eerste onderzoeksvraag: Welke informatie moet minimaal opgenomen worden in een onderwijskundig rapport voor nieuwkomers? Bij iedere rubriek uit het onderwijskundig rapport geven we een korte toelichting op de inhoud en een verantwoording van gemaakte keuzes. Voor LOWAN-po en de scholen voor eerste opvang hebben we een integrale versie van het onderwijskundig rapport nieuwkomers opgesteld, die de scholen eenvoudig in Word kunnen gebruiken. Aan het begin van deze integrale versie hebben we een korte algemene toelichting opgenomen. Deze toelichting is opgenomen in bijlage 3.

4.1 Leerlinggegevens

In deze rubriek staan de belangrijkste achtergrondgegevens van de leerling centraal. Het gaat om feitelijke gegevens die volgens de nieuwe wet- en regelgeving overgedragen mogen worden met het PGN. Uit deze wet- en regelgeving blijkt dat niet alle persoonsgegevens overgedragen mogen worden. Dit is de reden dat geboorteland, land van herkomst en datum van vestiging in Nederland niet zijn opgenomen. Met name aan deze laatste variabele hechten de scholen voor eerste opvang veel waarde. De datum waarop leerlingen zich in Nederland hebben gevestigd, bepaalt namelijk of de

leerling in aanmerking komt voor aanvullende bekostiging.⁶ De aanpak van de scholen voor eerste opvang is mede geënt op de totale duur van de periode van aanvullende bekostiging. De scholen moeten dus weten hoe lang zij nog geïntensiveerd onderwijs kunnen bieden aan een leerling voordat deze doorstroomt naar een „reguliere” school.

Achternaam	
Voornaam	
Roepnaam	
Geslacht	
Geboortedatum	
Persoonsgebonden nummer	
Adres	
Postcode en woonplaats	
Telefoonnummer	☐ geheim
E-mailadres	
Thuis taal	
In welke taal zijn de ouders (evt. naast thuistaal) goed aanspreekbaar?	
Gewichtsindicatie	

4.2 Onderwijshistorie

Bij de onderwijshistorie staan niet alleen enkele feitelijke gegevens over de leverende school, maar ook enkele gegevens over de schoolloopbaan van de leerling. We vragen naar:

- gegevens van de leverende school;
- gegevens van daaraan voorafgaande school of voorschoolse voorziening (in Nederland);
- de periode dat een leerling onderwijs heeft gevolgd.

a. Gegevens leverende school

In dit deel van het onderwijskundig rapport staan de belangrijkste feitelijke gegevens van de leverende school beschreven. Daarnaast is er aandacht voor de eventuele redenen van verzuim en schoolwisseling.

⁶ Zie hiervoor Staatscourant Nr. 6224 (7 april 2011), artikel 32, lid 3.

Naam school	
Brin nummer	
Contactpersoon (bij voorkeur een leerkracht die met de leerling heeft gewerkt)	
Functie	
Adres	
Postcode en woonplaats	
Telefoonnummer	
E-mail	
Inschrijfdatum leerling	
Uitschrijfdatum leerling	
Is in deze periode onafgebroken onderwijs gevolgd	☐ Ja ☐ Nee
Zo nee, wat was de reden van het verzuim	
Reden schoolwisseling	

b. Gegevens voorgaande school of voorschoolse voorziening (in Nederland)

Het blijkt dat nieuwkomers het eerste jaar vaak van school wisselen. Daarom worden niet alleen enkele feitelijke gegevens van de leverende school gevraagd, maar ook die van de daaraan voorafgaande school of voorschoolse voorziening. Het gaat om de Nederlandse onderwijsvoorzieningen en niet de eventuele onderwijsvoorzieningen in het buitenland, omdat deze voorzieningen vaak niet met elkaar te vergelijken zijn.

Naam school	
Type onderwijs	
Adres	
Postcode en woonplaats	
Telefoonnummer	
Inschrijfdatum leerling	
Uitschrijfdatum leerling	
Reden schoolwisseling	

c. Periode onderwijs gevolgd

In dit deel van het onderwijskundig rapport worden als aanvulling op de feitelijke gegevens enkele vragen gesteld met betrekking tot de duur van de totale schoolloopbaan

van de leerling. Hier is het wel mogelijk om ook gegevens over de schoolloopbaan in het buitenland toe te voegen.

Totaal aantal maanden onderwijs in Nederland (evt. schatting)	
Totaal aantal jaren onderwijs in buitenland (evt. schatting)	

4.3 Onderwijskundige informatie

Deze rubriek is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- a. algemene indruk;
- b. methode-onafhankelijke toetsresultaten;
- c. methodegebonden toetsresultaten;
- d. ontwikkelgebieden;
- e. aanvullende gegevens.

a. Algemene indruk

In dit deel van het onderwijskundig rapport staan de niet-cognitieve prestaties van de leerling centraal. Vanwege de hanteerbaarheid van het onderwijskundig rapport hebben we ervoor gekozen een lijst op te nemen met de belangrijkste aspecten en te vragen naar een globale waardering. Voor sommige leerlingen kan het nodig zijn aanvullende informatie te geven. Daarom staat na de waarderingstabel een open vraag waarin relevante informatie over overige opvallendheden opgenomen kan worden.

	Waardering		
	Goed	Gemiddeld	Zwak
Omgang met medeleerlingen			
Omgang met leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel			
Werkhouding			
Zelfstandigheid / zelfredzaamheid			
Huiswerkgedrag			
Motoriek			
Hoe goed / hoe snel past de leerling zich aan op school?			
Kind begrijpt de Nederlandse omgangstaal			
Ouders begrijpen de Nederlandse omgangstaal			
Contact ouders / verzorgers met school			

Overige opvallendheden die aandacht behoeven:

b. Methode-onafhankelijke toetsresultaten (landelijk genormeerd)

Naast de niet cognitieve prestaties komen ook de cognitieve prestaties van leerlingen aan bod. Daarbij gaat het in de eerste plaats om de resultaten van leerlingen op methode-onafhankelijke toetsen. We hebben gekozen voor een selectie van toetsen voor taal en rekenen, die zowel door scholen voor eerste opvang als door veel reguliere basisscholen worden gebruikt. Per toets kan aangegeven worden wanneer de meest recente toets is afgenomen, om welke versie het gaat en wat de score was. Er wordt gevraagd naar de genormeerde toetsscore. Bij Cito-toetsen is dit de vaardigheidsscore en bij de rekentoetsen NTR en TTR is dit een DLE. De meeste scholen die wij in ons onderzoek hebben gesproken geven de voorkeur aan het gebruik van vaardigheidsscores. De vaardigheidsscores van verschillende versies van een toets kunnen namelijk onderling vergeleken worden en geven daarmee een meer bruikbare indicatie van het niveau van een leerling dan een toetscore in bijvoorbeeld de vorm van het aantal goed gemaakte opgaven. De interpretatie van een vaardigheidsscore is volgens de scholen eenvoudiger dan die van een DLE omdat het lastig is om vast te stellen hoeveel maanden onderwijs een nieuwkomer heeft gevolgd. Sommige scholen tellen bij de interpretatie van de DLE alleen het aantal maanden onderwijs in Nederland en andere scholen tellen ook het aantal maanden onderwijs in het land van herkomst (deels) mee.

Domein	Meest recent afgenomen toets en versie	Afnamedatum	Genormeerde score ⁷
Mondelinge taalontwikkeling			
Technisch lezen			
Woordenschat: passief			
Woordenschat: actief			
Spelling			
Begrijpend lezen			
Rekenen / wiskunde			

⁷ Bij bijvoorbeeld Cito-toetsen is dit de vaardigheidsscore en bij de rekentoetsen NTR en TTR een DLE.

c. Methodegebonden toetsresultaten

Naast de methode-onafhankelijke toetsresultaten wordt voor de cognitieve ontwikkeling van leerlingen in de tweede plaats gevraagd naar methodegebonden toetsresultaten. Belangrijkste reden hiervoor is dat deze resultaten voor de taalontwikkeling van leerlingen informatiever zijn voor scholen voor eerste opvang dan de methode-onafhankelijke toetsresultaten. Daarnaast zijn er niet voor alle vaardigheden methode-onafhankelijke toetsen, terwijl het wel relevant is om informatie over te dragen over deze vaardigheden, zoals over luister- en spreekvaardigheid.

Domein	Lesmethode, toets en versie	Afnamedatum	Toetsscore/niveau
Aanvankelijk en technisch lezen			
Woordenschat: passief			
Woordenschat: actief			
Spelling			
Begrijpend lezen			
Rekenen / wiskunde			
Luistervaardigheid			
Spreekvaardigheid			

d. Ontwikkelgebieden kleuters

Bij kleuters worden minder toetsen afgenomen en zijn dus ook minder toetsresultaten bekend. Daarom is in het onderwijskundig rapport voor nieuwkomers een apart deel opgenomen voor kleuters waarin gevraagd wordt naar de belangrijkste ontwikkelgebieden. Voor ieder ontwikkelgebied kan een globale waardering worden gegeven. Dit deel van het onderwijskundig rapport hoeft alleen ingevuld te worden voor leerlingen die doorstromen naar een kleutergroep of het begin van groep 3.

	Waardering (in vergelijking met kleuters op een reguliere basisschool)		
	Goed	Gemiddeld	Zwak
Auditieve waarneming / voorbereidend lezen			
Visueel-ruimtelijke waarneming			
Denkontwikkeling / voorbereidend rekenen			
Fijne motoriek			
Grove motoriek			
Spelontwikkeling			

e. Aanvulling op onderwijskundige informatie

Aan het einde van de rubriek onderwijskundige informatie is ruimte om aan te geven of de scholen aanvullende informatie in de vorm van toets- en testresultaten of systematische leerkrachtobservaties meesturen dan wel of deze is op te vragen bij de leverende school.

Stuurt u naast de ingevulde toetsresultaten (zie 4.3b en 4.3c) toetsresultaten als bijlage mee?	☐ Ja ☐ Nee
Zo niet, zijn deze op te vragen?	☐ Ja ☐ Nee
Zijn er systematische leerkrachtobservaties of testresultaten beschikbaar ten aanzien van de algemene indruk (zie 4.3a) of ontwikkelgebieden (zie 4.3d)?	☐ Ja ☐ Nee
Worden deze systematische leerkrachtobservaties en testresultaten als bijlage mee-gestuurd?	☐ Ja ☐ Nee
Zo niet, zijn ze op te vragen?	☐ Ja ☐ Nee

Ruimte voor overige opmerkingen:

4.4 Zorg en begeleiding

In deze rubriek staat de ontvangen en/of gewenste zorg en begeleiding centraal. Er is voor gekozen om op hoofdlijnen te vragen naar de eventuele problematiek van de leerling. De belangrijkste reden om alleen naar de hoofdlijnen te vragen is dat een uitgebreidere beschrijving van de eventuele problematiek zonder de juiste achtergrondinformatie tot verkeerde conclusies kan leiden. Dit neemt niet weg dat het van groot belang is dat een leerling snel de gewenste zorg en begeleiding krijgt. Overleg tussen de ontvangende en leverende school over aanvullingen op de informatie uit dit onderwijskundig rapport is daarvoor een geschikte werkwijze. Ook is het van belang dat geen tijd verloren gaat bij het verkrijgen van een indicatie voor speciaal (basis)onderwijs. Daarom wordt in aanvulling op de hoofdlijnen gevraagd naar contactgegevens van de organisatie die zich bezig houdt met toelaatbaarheid dan wel indicatiestelling voor deze onderwijstypen.

Heeft deze leerling extra zorg / begeleiding naast de reguliere zorg/begeleiding in de klas?	☐ Ja ☐ Nee
Is deze leerling in het interne zorgteam besproken?	☐ Ja ☐ Nee
Is deze leerling in het externe zorgteam besproken?	☐ Ja ☐ Nee
Wat is de reden van de extra zorg / begeleiding?	
Wie geeft de extra zorg / begeleiding? (naam+functie)	
Resultaten van de zorg / begeleiding	
Advies ten aanzien van vervolg zorg / begeleiding	
Is deze leerling ook aangemeld bij de PCL of CvI?	☐ Ja, bij ☐ Nee
Zo ja, is er al een indicatie of toekenning?	☐ Ja ☐ Nee
Organisatie	
Contactpersoon	
Telefoonnummer	
E-mailadres	

4.5 Advies vervolgschool

De school die het onderwijskundig rapport heeft ingevuld, heeft ervaring met het onderwijs aan en de aanpak van de leerling die doorstroomt naar een andere school. Om te zorgen voor een zo optimaal mogelijk aansluiting bij de doorstroom geeft de leverende school concrete aanwijzingen aan de ontvangende school. Zeker voor leerlingen die doorstromen van een school voor eerste opvang naar een reguliere basisschool zijn dergelijke aanwijzingen van belang. Zij kunnen de reguliere basisschool handvatten bieden om de leerling zo snel mogelijk aansluiting te laten vinden bij de reguliere groep. Voor leerlingen die doorstromen naar een reguliere basisschool wordt tevens gevraagd naar een beargumenteerd advies voor de groep van plaatsing van de leerling in het basisonderwijs.

Welke concrete aanwijzingen voor het onderwijs door de ontvangende school heeft u? (Bij een overstap naar het reguliere basisonderwijs gaat het om aanwijzingen waardoor de leerling volledig kan participeren.) U kunt hier bijvoorbeeld adviezen geven met betrekking tot het pedagogisch didactisch handelen, het leerstofaanbod en het ontwikkelingsperspectief.

Welke groep adviseert u voor plaatsing in het basisonderwijs?	
Belangrijkste reden voor dit advies	

4.6 Mogelijk aanvullende informatie

Voor sommige leerlingen kan een aanvulling op de gegevens die in voorgaande rubrieken aan bod zijn gekomen nodig zijn om de doorstroom naar een andere school zo optimaal mogelijk te laten verlopen. Dergelijke informatie die volgens het professionele oordeel van de school noodzakelijk is, kan hier worden opgenomen. Uiteraard dient de school daarbij rekening te houden met de wettelijke bepalingen.

Informatie die nog niet in dit onderwijskundig rapport aan bod is gekomen, maar wel relevant is voor deze leerling kunt u in de bijlage toevoegen. Geef u hieronder kort aan welke informatie u toevoegt:

4.7 Bespreking met en opmerkingen van ouders

Zoals we in hoofdstuk 2 reeds beschreven hebben is het opstellen en overdragen van een onderwijskundig rapport verplicht voor scholen die vallen onder de Wet op het primair onderwijs. Tevens is er een verplichting om een afschrift van het onderwijskundig rapport aan de ouders te verstrekken. In de Nota van toelichting van de nieuwe

AMvB en de bijbehorende kamerbrief wordt hier nader op ingegaan.⁸ Daar wordt gesteld dat ouders een inzage- en correctierecht hebben. Feitelijke onjuistheden die de ouders constateren dienen door de school gecorrigeerd te worden, professionele indrukken hoeven niet gecorrigeerd te worden. Wel dienen eventuele bezwaren van ouders opgenomen te worden in het onderwijskundig rapport. Deze laatste rubriek van het onderwijskundig rapport heeft betrekking op bovenstaande verplichtingen.

Dit onderwijskundig rapport is op [DATUM] te [PLAATS] met de ouders/verzorgers besproken.

Eventuele opmerkingen van de ouders/verzorgers:

⁸ Zie hiervoor www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/bsluiten/2011/12/02/ontwerpbesluit-uitwisseling-leer-en-begeleidingsgegevens.html.

5 De overdracht

In het voorgaande hoofdstuk hebben we de inhoud van het onderwijskundig rapport voor nieuwkomers beschreven. Daarmee hebben we de eerste onderzoeksvraag beantwoord. De tweede vraag van ons onderzoek heeft betrekking op de wijze van overdracht: Welke mogelijkheden zijn er om de wijze waarop het onderwijskundig rapport voor nieuwkomers wordt overgedragen te verbeteren? Het antwoord op deze vraag staat centraal in dit hoofdstuk. We starten met een beschrijving van de ideale situatie van warme overdracht. Daarna besteden we aandacht aan suggesties voor de overdracht in „lastige” situaties.

Warme overdracht

Het ingevulde onderwijskundig rapport wordt door de school die de leerling verlaat overgedragen aan de school waar de leerlingen naar toe gaat. In veel gevallen gaat de schriftelijke of digitale overdracht gepaard met een „warme” overdracht, waarbij overleg is tussen de leverende en ontvangende school. Betrokkenen ervaren een dergelijke overdracht als waardevol. Een warme overdracht biedt de leverende school de gelegenheid om een toelichting te geven op de informatie uit het onderwijskundig rapport. Dat is met name van belang waar het gaat om de vraag welke aanpak het beste werkt bij de betreffende leerling. Beide scholen kunnen gezamenlijk bespreken welke mogelijkheden de ontvangende school heeft om deze aanpak te realiseren. Concrete aanwijzingen van de leverende school zijn daarbij waardevol. Ook in situaties waarbij een leerling een complexe problematiek heeft is een mondelinge toelichting gewenst. Te meer daar we ervoor gekozen hebben de informatie over gewenste zorg en begeleiding in het onderwijskundig rapport voor nieuwkomers te beperken tot hoofdlijnen.

Suggesties voor overdracht in ‘lastige’ situaties

In de praktijk van scholen voor eerste opvang is de hiervoor beschreven ideale situatie niet altijd haalbaar. Zo blijkt dat bij het verlaten van een school voor eerste opvang niet altijd bekend is naar welke school een leerling overstapt. Een alternatief voor de overdracht is het meegeven van het onderwijskundig rapport aan de ouders/verzorgers met de vraag om dit te overhandigen aan de nieuwe school. In de praktijk blijkt dit alternatief niet altijd goed te werken. Ook komt het voor dat een leerling onverwacht niet meer op school verschijnt of dat een leerling wordt aangemeld op een nieuwe school zonder dat bekend is van welke school een leerling komt. We geven hier kort

enkele suggesties die uit de praktijk naar voren zijn gekomen voor de overdracht in dergelijke situaties.

- Zowel de leverende als de ontvangende school kunnen contact opnemen met de leerplichtambtenaar en vragen of bekend is naar welke school de leerling is doorgestroomd dan wel van welke school de leerling afkomstig is. Ook de Stichting voor Vluchtelingen en Nieuwkomers uit de gemeente of regio kan de scholen wellicht behulpzaam zijn bij het antwoord op deze vragen. Voor asielzoekers kunnen de scholen ook contact opnemen met het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) of een nabijgelegen Asielzoekerscentrum (AZC).
- In sommige gevallen is de school van herkomst of doorstroom niet bekend, maar de gemeente of het oude woonadres van de leerling wel. Vanwege het relatief kleine aantal scholen voor eerste opvang is het in dergelijke gevallen een optie om contact op te nemen met deze scholen in de betreffende gemeente om te vragen of de betreffende leerling van die scholen afkomstig is dan wel ernaar is overgestapt. Een andere mogelijkheid is gebruik te maken van de kennis van de leerling, die weet hoe hij van zijn oude woonadres naar school moet lopen. Ontvangende scholen kunnen een leerling deze weg virtueel (via Google Streetview) laten lopen om de school van herkomst te achterhalen.
- De ontvangende school kan via DUO, de beheerder van het Basisregister Onderwijs (BRON), proberen te achterhalen van welke school een leerling afkomstig is.

Welke van voorgaande suggesties het meest kansrijk is, is in veel gevallen maatwerk en hangt onder meer samen met de bestaande contacten van een school en de behulpzaamheid van andere organisaties.

Bijlage 1 Geraadpleegde overdrachtsdocumenten

Afkomstig van scholen voor eerste opvang

- A.S. Talmaschool – Standaard Onderwijskundig Rapport doorstroom PO-PO
- A.z.s. De Smeltkroes – Inschrijfformulier NT2-leerlingen
- A.z.s. De Smeltkroes – Onderwijskundig rapport
- Basisschool Het Palet – Onderwijskundig verslag model LOWAN voor kleuters
- Basisschool Het Palet – Onderwijskundig verslag model LOWAN voor 6 t/m 13 jarigen
- Batavia nieuwkomers in Amsterdam – Onderwijskundig rapport
- De Kameleon, sportieve basisschool – Leerling Volg Systeem Instroom Schakelklas Basisonderwijs. Toetsoverzicht uitstroom begin groep 4 t/m begin groep 8
- De Waaier, Centrale opvang neveninstromers Alkmaar – Informatieboekje voor de leerkrachten
- De Waaier, Centrale opvang neveninstromers Alkmaar – Onderwijskundig rapport
- De Woldstroom – Onderwijskundig rapport
- Het Mozaïek – Onderwijskundig rapport
- Het Startblok Opvangklassen – Uitstroomverslag van de centrale opvang neveninstromers Schiedam
- Internationale Taalklas Haarlem – Onderwijskundig rapport
- Internationale Taalklas Haarlem – Overdrachtsdocument
- IOK de Globe – Handelingsgericht werken: Individueel handelingsplan
- O.b.s. De Smeltkroes, eerste opvang anderstaligen – Onderwijskundig rapport
- Schakelklas Purmerend – Ontwikkelingsperspectief en leerlijnen
- Schakelklassen Tilburg – Uitstroomrapport Taalscholen

Afkomstig van overige scholen

- Elektronisch Loket Kernprocedure & Keuzegids Amsterdam - Onderwijskundig document (OKI-doc)
- FOKOR Rotterdam - Standaard Onderwijskundig Rapport doorstroom PO-PO
- Gomarus College – Onderwijskundig Rapport VO
- Koers VO Rotterdam - Addendum LWOO en Praktijkonderwijs
- Koers VO Rotterdam - Standaard Onderwijskundig Rapport PO - VO
- Landelijke Vereniging Cluster 3 – Onderwijskundig rapport Cluster 3 LG/LZG/MG
- Landelijke Vereniging Cluster 3 - Onderwijskundig rapport Cluster 3 ZMLK

- RENN4 – Onderwijskundig rapport voor de aanmelding bij de CvI Cluster 4
- Samenwerkingsverband Zuid Holland West - Onderwijskundig Rapport Regio Haaglanden Bijlage Leerwegondersteunend onderwijs of Praktijkonderwijs
- Samenwerkingsverband Zuid Holland West - Onderwijskundig Rapport Regio Haaglanden Tbv het schooladvies en de PCL/RVC procedure bij het verlaten van het primair onderwijs/ REC
- SWV Amstelland en de Meerlanden – Onderwijskundig rapport Amstelland en De Ronde Venen
- Utrecht - RAAD-Onderwijskundig rapport

Afkomstig van het project Elektronisch LeerDossier⁹

- Gegevensset po-po, versie 1. 0, maart 2010
- Gegevensset po-vo, versie 1. 0, maart 2010
- Standaard ELD, versie 2. 02, augustus 2010

⁹ Sinds juni 2011 heet dit project Overstapservice Onderwijs (OSO).

Bijlage 2 Respondenten

Scholen voor eerste opvang van nieuwkomers

A. S. Talmaschool, Rotterdam, www.talmaschool-rotterdam.nl

Batavia, Amsterdam, www.bataviaschool.nl

De Kernschool, Zaandam, www.kernschool.nl

De Zuidwester Taalschool, Tilburg, www.dezuidwestertilburg.nl

Het Palet, Almelo, www.nt2schoolhet-palet.nl

Internationale Taalklas, Haarlem, <http://itkhaarlem.wordpress.com/>

Interschool Basisschool voor anderstaligen, Ter Apel, www.interschool-nl.com

IOK De Globe, Enschede, www.iok-deglobe.nl

OBS De Kameleon, Rotterdam, www.obsdekameleon.nl

OBS De Woldstroom, Nijeveen, www.obsdewoldstroom.nl

Opvangproject Neveninstromers, Eindhoven

Schakelklas Centrale Opvang De Waaier, Alkmaar, www.waaier-saks.nl

Schakelklas, Purmerend, www.schakelklaspurmerend.nl

Taalschool Het Mozaïek, Utrecht, www.lukasschool.nl/taalschoolhetmozaiek

Landelijke organisaties

Drs. T. Manders, inspecteur Primair Onderwijs, op persoonlijke titel

Ministerie van OCW, Den Haag, www.rijksoverheid.nl/ministeries/ocw

Reguliere basisscholen

CBS De Schakel, Utrecht, www.cbs-de-schakel.nl/

CBS De Schutse, Aalden, www.cbsdeschutse.nl

De Fakkel, Utrecht, www.bsdefakkel.nl

De Prinsenhof, Alkmaar, prinsenhof2.tabijn.nl

KBS De Langewieke, Dedemsvaart, www.delangewieke.nl

KBS De Provenier, Rotterdam, www.deprovenier.nl

OBS De Dolfijn, Haarlem, www.bsdedolfijn.nl

OBS De Triangel, Rotterdam, www.triangelrotterdam.nl

OBS De Windhoek, Almelo, www.de-windhoek.nl

OBS Europa, Enschede, www.obseuropa.nl

OBS Wheermolen, Purmerend, www.obswhaermolen.nl

Prinseschool, Enschede, www.prinseschool.net

Bijlage 3 Algemene toelichting in onderwijskundig rapport nieuwkomers

Voor u ligt het onderwijskundig rapport voor nieuwkomers. Dit rapport is ontwikkeld op verzoek van LOWAN-po. Zij heeft in het kader van het Kortlopend Onderwijsonderzoek gevraagd om een standaard onderwijskundig rapport voor nieuwkomers te ontwikkelen. Door te werken met een standaard is het voor alle scholen duidelijk welke informatie zij minimaal moeten overdragen. Hierdoor wordt voorkomen dat essentiële informatie vergeten wordt. Bovendien vergroot een standaard het gebruiksgemak voor de scholen waar leerlingen naar doorstromen. Daar waar aanvullende informatie noodzakelijk is, kunt u dat aangeven bij een of meer van de open vragen in het onderwijskundig rapport. Ook is het mogelijk om extra documenten toe te voegen als bijlage.

Het ingevulde onderwijskundig rapport voor nieuwkomers bespreekt u met de ouders/verzorgers van de leerling. Feitelijke onjuistheden die ouders constateren dient u te wijzigen. Uw professionele indrukken hoeft u niet te corrigeren op verzoek van ouders. Wel dient u eventuele opmerkingen of bezwaren van ouders toe te voegen aan het onderwijskundig rapport.

Onderwijskundig rapport nieuwkomers

Kinderen die vanuit het buitenland naar Nederland komen, moeten het eerste jaar dat ze in Nederland zijn een zo optimaal mogelijk onderwijs-traject doorlopen. Deze nieuwkomers moeten snel aansluiting vinden bij hun leeftijdsgenoten, zodat zij na een jaar door kunnen stromen naar het reguliere basisonderwijs. Vaak starten deze leerlingen op een school die speciaal gericht is op nieuwkomers. Tijdens hun eerste jaar in Nederland wisselen nieuwkomers vaak van school. Bij deze schoolwisselingen bestaat het risico dat veel opgebouwde kennis over de leerling verloren gaat. Met een adequaat onderwijskundig rapport kan deze kennis worden overgedragen aan de nieuwe school, zowel bij de overstappen naar een andere school voor eerste opvang als bij de doorstroom naar het reguliere basisonderwijs. Op dit moment gebruiken veel scholen voor eerste opvang een eigen onderwijskundig rapport, waardoor er veel variatie bestaat. LOWAN-po heeft daarom behoefte aan een standaard voor een onderwijskundig rapport voor nieuwkomers. Hiertoe heeft Oberon in het kader van het Kortlopend Onderwijsonderzoek een ontwerpgericht onderzoek uitgevoerd. In het onderzoek stonden de inhoud en de wijze van overdracht van een onderwijskundig rapport voor nieuwkomers centraal. Het standaard onderwijskundig rapport voor nieuwkomers biedt scholen voor eerste opvang zicht op de informatie die zij moeten en mogen overdragen. Hierdoor wordt voorkomen dat essentiële informatie vergeten wordt. Bovendien vergroot een standaard het gebruiksgemak voor de scholen waar leerlingen naar doorstromen. Tot slot krijgen de scholen voor eerste opvang tips voor de overdracht van het onderwijskundig rapport in soms lastige situaties.

Oberon